Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO - PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr.
wraz z przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja: Księgarnia Prawnicza
Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr 22 (68) Warszawa, 28 maja 1938 r. Rok III

TREŚĆ: str.

KSIĘGOWOŚĆ PRZEDSTAWICIELA HANDLOWEGO

P. H. B-cki, księgowy z Łodzi, nadesłał nam swoje uwagi i koncepcje w zakresie księgowości przedstawiciela handlowego firmy krajowej i zagranicznej — z prośbą o wypowiedzenie się. Zanim uczynimy zadość życzeniu p. B-ckiego, pragniemy poddać uwagi i koncepcje Jego sądowi naszych Czytelników — jako materiał dyskusyjny.

I

Przedstawicielstwo handlowe inkasuje częściowo należności przypadające reprezentowanej firmie krajowej K. z tytułu dokonanych za jego pośrednictwem transakcyj. Należności te w lwiej części przedstawicielstwo zatrzymuje po porozumieniu się z reprezentowaną firmą na pokrycie prowizji oraz wyłożonych wydatków. Przedstawicielstwo prowadzi u siebie poszczególne konta odbiorców reprezentowanej firmy.

Dotychczas księgowano te zaszłości w książce kasowej w sposób następujący:

Przychód		Rozchód	
2/I Rk Odbiorców K.		2/I Rk Inkasa K.	
A		za inkaso	1000.—
B			
C	1000.—		
„ Rk K.			
wpływ z tytułu zatrzymanego inkasa	1000.—		

Dla uproszczenia tego systemu — z uwagi na to, że wpłaty odbiorców mają miejsce prawie codziennie — czy nie można by było ograniczyć się do każdorazowego uznania (przez kasę) Rku Odbiorców za odnośne wpływy, natomiast o ile chodzi o Rach. K. (reprezentowanej firmy) przeprowadzić w Dzienniku-Zbiorniku w końcu każdego miesiąca następującę pozycję:

U Rku Inkasa K.
Ma Rk K.
za zatrzymane w m-cu styczniu inkaso
księgowane w Ks. Kasowej
dn. 2.I. — str. . . .
„ . . . „ . . .
„ . . . „ . . .,
. . . zł.

II

Przedstawicielstwo handlowe inkasuje należności przypadające reprezentowanej firmie zagranicznej Z. z tytułu dokonanych za jego pośrednictwem transakcyj. Należności te przedstawicielstwo wpłaca na specjalne konto w Banku ZS, skąd w pewnych okresach pieniądze zostają przekazywane, po uzyskaniu zezwolenia, za granicę do dyspozycji firmy Z., lub przedstawicielstwo — w porozumieniu z firmą Z.—czerpie (z tegoż banku) sumy na pokrycie należnej mu prowizji oraz wyłożonych kosztów.

Przedstawicielstwo prowadzi u siebie poszczególne konta odbiorców reprezentowanej firmy.

Dotychczas księgowano te zaszłości w sposób następujący (ks. kasowa; pozycje przychodowe są oznaczone niżej literami Ap, Bp, Cp, Dp, Ep, Fp, rozchodowe — Ar, Br, Cr, Dr, Er, Fr).

Przychód		Rozchód	
Ap. Rk Odbiorców Z.		*Ar.* Rk Inkasa Z.	
A		za inkaso	1000.—
B			
C	1000.—		
Bp. Rk Z. Konto Bankowe za wpłacone do BZS		*Br.* Rk Banku ZS	
	1000.—	wpłacono	1000.—

z chwilą podniesienia gotówki z Banku
dla potrzeb przedstawicielstwa

Cp. Rk Banku ZS	*Cr.* Rk Z. Konto Bankowe
za czek 500.—	za podniesione z Banku 500.—
Dp. Rk Z. Konto Bieżące	
wpływ na poczet prow. wzgl. wydatk. 500.—	

z chwilę przekazania kwot z funduszów firmy Z.
w Banku ZS za granicę

Ep. Rk Banku ZS	*Er.* Rk Z. Konto Bankowe
za dysponowany przekaz 10000.—	za przekaz 10000.—
Fp. Rk Z. Konto Bieżące	*Fr.* Rk Z. Konto Bieżące
za podjęte w Banku ZS 10000.—	za przekazane za granicę 10000.—

Dla odciążenia kasy od pozycyj zasadniczo niekasowych oraz ze względu na to, że wpłaty odbiorców mają miejsce prawie codziennie— czy nie można by było ograniczyć się do każdorazowego uznania (przez kasę) Rku Odbiorców za odnośne wpływy (jak to było uczynione pod p. 1): natomiast, o ile chodzi o Rach. Z. (reprezentowanej firmy), przeprowadzić w Dzienniku-Zbiorniku w końcu każdego miesiąca następującą pozycję:

U Rku Inkasa Z.
Ma Rk Z. Konto Bankowe

za wpłacone w m-cu styczniu do dyspozycji Banku
Z. S. zainkasowane należności u odbiorców księgowane w Ks. Kasowej, jak następuje:

dn. . . . — str. . . .
„ . . . „ . . .
„ . . . „ . . .
. . . zł.

Pozycja ta zastąpiłaby powtarzające się prawie codziennie w Kasie pozycje pod *Bp.* oraz *Ar.*

Zmierzając do uproszczenia dalszych faz księgowania, mianowicie podniesienia gotówki z Banku ZS dla przedstawicielstwa zachowuje się w Kasie pozycję pod *Cp.*, natomiast pozycje *Cr.* oraz *Dp.* skreśla się przez zastąpienie ich w końcu m-ca jedną pozycję w Dzienniku:

U Rku Z. Konto Bankowe
Ma Rk Z. Konto Bieżące

za zaliczone na poczet wydatków czeki podniesione w Banku ZS księgowane w Kasie jak nast.:

dn. . . . — str. . . .
„ . . . „ . . .

. . . zł.

Fakt przekazania gotówki podniesionej w Banku Z S za granicę odbiłby się w księgach w ten sposób:

Pozycje *Ep.* i *Fr.* w kasie zostają utrzymane, natomiast pozycje *Er.* i *Fp.* znosi się i zastępuje się pozycją Dziennika pod właściwą datą:

U Rku Z. Konto Bankowe
Ma Rk Z. Konto Bieżące

za przekazane z Banku ZS do dyspozycji firmy Z.

UWAGA: Księgowanie powyższe opiera się na okólniku Ministerstwa Skarbu z 5.X.1936 r. L. D. V. 8709/1/36 (Dz. U. Min. Skarbu poz. 838) w sprawie księgowości komisantów, ustalającym, iż powinna ona ujawniać wszelkie dokonane przez komisanta interesy oraz stan własnego i powierzonego mu majątku.

USTAWA O ULGACH INWESTYCYJNYCH

z dnia 9 kwietnia 1938 r.

(Dz. U. R. P. Nr 26 z 1938 r., poz. 224)

(dokończenie)

Art. 37. (1) Ulga służy wyłącznie osobom, które nabędą nowe pojazdy mechaniczne w przedsiębiorstwach trudniących się na obszarze Rzeczypospolitej produkcją, montażem lub sprzedażą pojazdów mechanicznych, lub nowe statki powietrzne produkcji krajowej.

(2) Nabywcy pojazdów mechanicznych lub statków powietrznych, którym służy na podstawie art. 6 ust. (2) ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 2, poz. 6) prawo jednorazowego potrącenia z dochodu ceny nabycia tego pojazdu lub statku oraz ulga, przewidziana w rozdziale niniejszym, nie mogą korzystać równocześnie z obu rodzajów potrącenia, lecz służy im prawo wyboru jednej bądź drugiej podstawy potrącenia.

Art. 38. Za całkowite uiszczenie ceny nabycia pojazdu mechanicznego lub statku powietrznego uważa się w rozumieniu ustawy niniejszej również uiszczenie przez wręczenie wekslu.

Art. 39. (1) Ulga przyznawana będzie na skutek podań, wnoszonych do właściwych urzędów skarbowych (art. 40 i 41).

(2) Osoba uprawniona do ulgi obowiązana jest dołączyć do podania zaświadczenie przedsiębiorstwa, określonego w art. 37 ust. (1), zawierające dane następujące:

1) imię i nazwisko nabywcy,

2) rodzaj, typ i numer motoru sprzedanego pojazdu mechanicznego lub statku powietrznego,

3) datę zawarcia umowy sprzedaży,

4) wysokość ceny ceny sprzedażnej i datę całkowitego jej uiszczenia,

5) oświadczenie sprzedawcy, że sprzedany pojazd mechaniczny lub statek powietrzny jest nowy,

6) zaznaczenie, że zaświadczenie zostało wydane w celu uzyskania ulg, przewidzianych w rozdziale niniejszym.

(3) Osoba uprawniona do ulgi w podatku dochodowym, opłacanym według działu II ustawy o tym podatku albo w podatku specjalnym obowiązana jest dołączyć do podania, oprócz zaświadczenia wymienionego w ust. (2), zestawienie wynagrodzeń otrzymanych w ciągu roku, w którym powstało prawo do ulgi, łącznie z wykazem potrąconych od tych wynagrodzeń sum podatku dochodowego i specjalnego.

Art. 40. (1) Podania o ulgę w podatku dochodowym, opłacanym według działu I ustawy o tym podatku, należy wnosić do urzędu skarbowego właściwego do wymiaru tego podatku, w terminie przepisanym do złożenia zeznania o dochodzie za rok operacyjny, w którym powstało prawo do ulgi (art. 36 ust. (1)).

(2) Sumę, przypadającą do potrącenia stosownie do przepisu art. 36 ust. (1), strąca uprawniony, aż do jej wyczerpania, z wpłat, jakie obowiązany byłby uiścić na poczet podatku dochodowego za lata, za które mu służy ulga.

Art. 41. (1) Podania o ulgę w podatku dochodowym, opłacanym wedłu działu II ustawy o tym podatku oraz w podatku specjalnym należy wnosić do urzędu skarbowego, w którego okręgu miał uprawniony miejsce zamieszkania w dniu wnoszenia podania, w terminie do dnia 15 kwietnia roku, następującego po roku, w którym powstało prawo do ulgi (art. 36 ust. (2)).

(2) Ulga następuje w postaci zwrotu pobranych podatków do wysokości sumy tych podatków, przypadającej do uiszczenia (art. 36 ust. (2)).

(3) W przypadku, gdy ulga dotyczy podatku specjalnego pobieranego na rzecz osób prawnych, wymienionych w art. 2 ust. (1) pkt 3) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 503) w brzmieniu ustawy z dnia 30 marca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 23, poz. 187) osoby te zwracają podatek na zarządzenie właściwego urzędu skarbowego.

Art. 42. Sprzedawca pojazdu mechanicznego lub statku powietrznego, który w zaświadczeniu, wymienionym w art. 39 ust. (2), podaje świadomie nieprawdziwe dane, podlega karze, przewidzianej w art. 176 ordynacji podatkowej (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 14, poz. 134).

Rozdział IX.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 43. (1) Do domów, których budowa lub dobudowa została rozpoczęta przed dniem wejścia w życie art. 24 — 34, stosuje się nadal ulgi, przewidziane w ustawie z dnia 24 marca 1933 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli (Dz. U. R. P. Nr 22, poz. 173) oraz w art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 czerwca 1927 r. o popieraniu rozbudowy i rozwoju gospodarczego miasta i portu Gdyni (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 42, poz. 285) w brzmieniu ustawy z dnia 29 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 190), lub w przepisach poprzednio obowiązujących; a do lokali w tych domach—ulgi przewidziane w art. 2 pkt 4) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. o podatku od lokali (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 505) oraz przepisy

art. 20 ust. (1) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o własności lokali (Dz. U. R. P. Nr 94, poz. 848).

(2) Za rozpoczęcie budowy lub dobudowy w rozumieniu ust. (1) uważa się wykonanie fundamentów pod przyszły dom lub część dobudowywaną, bądź też, jeżeli zamierzono dobudowanie pięter—przystąpienie do robót murarskich.

Art. 44. Ulgi już uzyskane, jak również nabyte prawa do ubiegania się o ulgi na podstawie:

1) ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli (Dz. U. R. P. Nr 22, poz. 173) i przepisów przed nią obowiązujących, art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 czerwca 1927 r. o popieraniu rozbudowy i rozwoju gospodarczego miasta i portu Gdyni (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 42, poz. 285) w brzmieniu ustawy z dnia 29 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 190), art. 2 pkt 4) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. o podatku od lokali (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 505) oraz art. 20 ust. (1) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o własności lokali (Dz. U. R. P. Nr 94 poz. 848).

2) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 listopada 1936 r. o popieraniu ruchu inwestycyjnego na obszarze województw wschodnich (Dz. U. R. P. Nr 88, poz. 614)

— trwają nadal.

Art. 45. Zakłady elektryczne, które korzystają z ulg podatkowych, przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o popieraniu elektryfikacji (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 633), nie mogą korzystać równocześnie z ulg, określonych w rozdziałach I i II ustawy niniejszej.

Art. 46. (1) Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej traci moc obowiązującą dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 listopada 1936 r. o popieraniu ruchu inwestycyjnego na obszarze województw wschodnich (Dz. U. R. P. Nr 88, poz. 614).

(2) Z dniem 1 stycznia 1939 r. tracą moc obowiązującą:

1) ustawa z dnia 24 marca 1933 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli (Dz. U. R. P. Nr 22, poz. 173);

2) art. 2 pkt 4) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. o podatku od lokali (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 505);

3) art. 20 ust. (1) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o własności lokali (Dz. U. R. P. Nr 94, poz. 848);

4) art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 czerwca 1927 r. o popieraniu rozbudowy i rozwoju gospodarczego miasta i portu Gdyni (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 42, poz. 285) w brzmieniu ustawy z dnia 29 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 190).

Art. 47. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Skarbu: co do rozdziału I nadto Ministrom: Przemysłu i Handlu, Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Komunikacji, a co do rozdziału VII nadto Ministrom: Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości.

Art. 48. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów art. 15 i 19, które wchodzą w życie w miesiąc po ogłoszeniu oraz przepisów art. 24—34, 43 i 44 pkt 1), które wchodzą w życie z dniem 1 stycznia 1939 r.

USTAWA*)

z dnia 9 kwietnia 1938 r.

o zmianie ustawy o państwowym podatku dochodowym.

(Dz. U. R. P. Nr 26 z 1938 r., poz. 226)

Art. 1. W ustawie o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 2, poz. 6) wprowadza się zmiany następujące:

1) w art. 5 dodaje się ustęp drugi w brzmieniu:

„Wolne są również od podatku:

a) dywidendy od akcyj spółek akcyjnych oraz dochody z udziałów w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielniach i w tych gwarectwach, które są osobami prawnymi — jeżeli siedziba spółki znajduje się na obszarze Rzeczypospolitej;

b) przychody na pokrycie kosztów utrzymania, otrzymywane od zamieszkałych na obszarze Rzeczypospolitej osób fizycznych, których dochody nie podlegają opodatkowaniu na podstawie przepisów działu I ustawy niniejszej";

2) w art. 19 ustępie pierwszym po wyrazach: „dywidendy od akcyj i udziałów" dodaje się wyrazy: „z wyjątkiem wymienionych w art. 5 ustępie drugim lit. a)";

3) po art. 23 wstawia się nowy art. 23-a w brzmieniu:

„Minister Skarbu może zarządzać pobór podatku dochodowego od drobnych płatników w formie ryczałtu, w drodze ugody, bez ustalania sum dochodu w każdym poszczególnym przypadku.

Rozporządzenie Ministra Skarbu określi zasady zryczałtowania podatku, prawa i obowiązki władz skarbowych i płatników oraz postępowanie.

Przepisy ustępu pierwszego i drugiego stosuje się do dodatku na rzecz związków samorządowych, pobieranego na podstawie art. 24 ustawy niniejszej";

4) w art. 24 ust. 2 pod lit. A, rozpoczynający się od wyrazu „Gdyby" zastępuje się nowym ustępem w brzmieniu: „Przy zastosowaniu ulg, przewidzianych w art. 27 i 29, dodatek pobiera się od przeciętnego dochodu tego stopnia, który odpowiada podatkowi, wymierzonemu po zastosowaniu ulgi; jeżeli po zastosowaniu ulgi wypadnie zmniejszyć stopę podatkową poniżej pierwszego stopnia, następuje zupełne zwolnienie od dodatku".

Art. 2. Przepisy art. 1 pkt 1), 2) i 4) będą stosowane po raz pierwszy przy wymiarze podatku dochodowego na rok podatkowy 1938.

Art. 3. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 4. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

---

*) Ustawa powyższa, której tekst dosłowny przytaczamy, została omówiona obszernie w nr 15 OBP za rb. w artykule adw. Webera pt. „Mała reforma podatkowa w brzmieniu ostatecznym".

ORZECZNICTWO W PRZEDMIOCIE KSIĘGOWOŚCI

116.

USTERKI KSIĘGI POMOCNICZEJ.

1. Jeżeli kupiec uznał za celowe zaprowadzenie w przedsiębiorstwie oprócz ksiąg zasadniczych także pewnej księgi pomocniczej, na której opierają się zapisy w księgach zasadniczych, to księga pomocnicza stanowi integralną część księgowości i nieprawidłowość w jej prowadzeniu może podważyć prawidłowość całego systemu księgowego.

2. Okoliczność, że bloczki kasowe wystawia sam właściciel przedsiębiorstwa nie pozbawia ich charakteru dowodów kasowych.

NTA, 7 października 1936, l. rej. 7958/34, OPA, 1938, poz. 2150.

Z uzasadnienia: ...Księgi handlowe skarżącego odrzucone zostały z dwóch powodów, a mianowicie: niezgodności zapisów w księdze inwentarzowej z księgą towarową, a po wtóre pisania bloczków wyłącznie przez właściciela przedsiębiorstwa; ten ostatni powód w decyzji odwoławczej został ponadto uwypuklony powołaniem się na to, iż podczas nieobecności właściciela zastępujące go osoby nie wypełniały bloczków do kasy za sprzedany towar.

O ile chodzi o pierwszy powód do dyskwalifikacji ksiąg, to NTA nie podziela zapatrywania skargi, jakoby istotne znaczenie dla sprawy miał fakt, iż księga towarowa nie należy do ksiąg obowiązkowych w systemie księgowości kupieckiej. *Jeżeli bowiem kupiec uznał za celowe zaprowadzenie w przedsiębiorstwie oprócz ksiąg zasadniczych także pewnej księgi pomocniczej, na której opierają się zapisy ksiąg zasadniczych, to księga pomocnicza stanowi integralną część księgowości przedsiębiorstwa, a więc w konsekwencji — nieprawidłowości w prowadzeniu tejże księgi pomocniczej mogą podważyć prawidłowość całego systemu księgowego...*

Co się tyczy dalszego powodu dyskwalifikacji ksiąg handlowych, to o ile chodzi o fakt pisania bloczków przez właściciela, to sam ten fakt dla braku jakiegokolwiek zakazu w tym względzie w ustawie nie odbiera im charakteru dowodów kasowych, a zatem uznać go należało za nieistotny w płaszczyźnie prawidłowości ksiąg.

Stanowisko zajęte przez NTA w kwestii nieprawidłowości ksiąg nieobowiązkowych nie jest nowe. W tej materii NTA wypowiedział się już dwukrotnie i — ze względu na jej zasadniczy charakter — sformułował nawet tezy, które podajemy poniżej.

„Brak księgi składowej w przedsiębiorstwie przemysłowym nie uzasadnia wprawdzie sam przez się uznania ksiąg handlowych tego przedsiębiorstwa za nieprawidłowe, jednak w przypadku, kiedy księga składowa jest prowadzona, jej treść, w szczególności w razie niezgodności z bilansem, nie jest obojętna dla oceny mocy dowodowej ksiąg" — 25 listopada 1933, l. rej. 4507/32, 4508/32, 4509/32, 4652/32, 4653/32.

„Z postanowień art. 8 kodeksu handlowego nie wynika bynajmniej zakaz uwzględniania przy ocenie prawidłowości ksiąg handlowych, prowadzonych przez dane przedsiębiorstwo ksiąg pomocniczych jako stanowiących razem z księgami zasadniczymi jedną całość"—8 maj 1935, l. rej. 6076/33.

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

Dziennik Ustaw RP. Nr 33 z dn. 12 maja 1938 r.

Ustawy: z d. 4 maja 1938 prawo o ustroju adwokatury (poz. 289);—z dnia 4 maja 1938 o uporządkowaniu wspólnot gruntowych (poz. 290).

Dziennik Ustaw RP. Nr 34 z dn. 16 maja 1938 r.

Ustawy: z dnia 4 mają 1938 o podatku obrotowym (poz. 292);—z dnia 25 kwietnia 1938 o opłatach rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć (poz. 293).

Rozporządzenie Ministrów: Skarbu z dnia 2 maja 1938 w sprawie oznaczenia listów zastawnych i ich kursów przy spłacie niektórych wierzytelności hipotecznych; Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z 2 maja 1938 wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości w sprawie zmian w statucie Wileńskiego Banku Ziemskiego Spółki Akcyjnej (poz. 298).

Dziennik Ustaw RP. Nr 36 z dn. 20 maja 1938 r.

Ustawa: z dnia 28 kwietnia 1938 o rejestrowych prawach rzeczowych na pojazdach mechanicznych (poz. 302).

Rozporządzenia Ministrów: Rolnictwa i Reform Rolnych z 10 maja 1938 o uchyleniu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 30 stycznia 1925 o zakresie uprawnień dyrekcji lasów państwowych i nadleśnictw przy zawieraniu umów. dotyczących gospodarki w lasach państwowych (poz. 304); — Przemysłu i Handlu z dnia 11 maja 1938 w sprawie zmiany rozporządzenia o Funduszu Popierania Wiertnictwa Naftowego (poz. 305).

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 13 z dn. 10 maja 1938.

Okólniki Ministerstwa Skarbu: z dnia 27 kwietnia 1938 w sprawie stosowania art. 196 ordynacji podatkowej w stosunku do osób solidarnie odpowiedzialnych za grzywny (art. 168 o. p.) (poz. 349); — z dnia 28 kwietnia w sprawie wydawania orzeczeń karnych z art. 185 o. p. (poz. 350);—z dnia 30 kwietnia 1938 w sprawie wykładni postanowień art. 170 o. p. (poz. 351); — z dnia 7 maja 1938 w sprawie normy szacunkowej źrebiąt rocznych w roku 1938 (poz. 353).

KALENDARZ PODATKOWY

W czerwcu 1938 r. płatne są następujące podatki:

Do 5 czerwca 1938 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę w czasie od 16 do 31 maja 1938 r.

Do 7 czerwca 1938 r.—podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych przez służbodawcę w maju 1938 r.

Do 15 czerwca 1938 r. — zaliczka na podatek od obrotu w wysokości 1/5 kwoty podatku wymierzonego za rok ubiegły przez płatników nieprowadzących ksiąg.

Do 15 czerwca 1938 r. — I rata zryczałtowanego podatku od obrotu na rok 1938.

Do 20 czerwca 1938 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę w ciągu pierwszych 15 dni czerwca 1938 r.

Do 25 czerwca 1938 r. — zaliczka miesięczna w wysokości podatku od obrotu osiągniętego w miesiącu maju 1938 r. przez a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, b) przedsiębiorstwa przemysłowe I, II, III, IV i V kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi i c) spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, a nadto inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia.

Do 30 czerwca 1938 r. — I rata (półroczna) podatku od nieruchomości.

Ponadto płatne są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności w czerwcu 1938 r. oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w czerwcu 1938 r.

PORADNIA

345. *Schmir.*

1. **Partia towaru jest pojęciem faktycznym, zależnym od rodzaju towarów.** „Dla określenia pojęcia większej ilości (partii) towaru miarodajnym jest zwyczaj handlowy, który władze skarbowe ustalają na podstawie opinii terytorialnie - właściwej izby przemysłowo - handlowej" (§ 69 rozp. wyk. do ustawy o pod. przem.).

Z tym zastrzeżeniem odpowiadamy, **sprzedaż mąki wagonowo** nie może uchodzić za sprzedaż detaliczną („w mniejszych ilościach") i dlatego o ile tego rodzaju sprzedaż jest w przedsiębiorstwie **przeważającą,** należy bez względu na ogólną sumę obrotu, wykupić świadectwo I kat. handl.

2. Nie ma Pan ani prawa, ani obowiązku **żądania od osoby, która wpłaca pewne sumy na rk klienta,** aby **ujawniła swoje nazwisko.**

Pod względem buchalteryjnym jest obojętne, kim posiłkuje się klient dla dokonywania wpłat, i dlatego nazwisko wpłacającego nie może być, wbrew jego woli ujawnione, choćby było Panu znan

346. *Wydawnictwo.*

Według art. 11 ustawy o pod. przemysłowym **za oddzielny zakład handlowy uważa się** osobne pomieszczenie, w którym prowadzi się handel towarowy, lub w którym dokonywa się innych operacyj handlowych.

Zgodnie z powyższym lokal, w którym się będzie mieścił **dział sprzedaży ratalnej dokonywanej za pośrednictwem akwizytorów,** będzie oddzielnym przedsiębiorstwem i prowadzenie takiego działu wymaga świadectwa przemysłowego odpowiedniej kategorii handlowej.

347. *Stamiel.*

1. Nie ma przeszkód do **używania jednej księgi do kilku okresów gospodarczych.**

2. Według art. 57 § 2 KH **inwentarz i bilans podpisuje kupiec** (jednoosobowy); przy spółkach jawnych i komandytowych — wszyscy spólnicy, upoważnieni do prowadzenia spraw spółki. Jeśli chodzi o spółki z ogr. odp. i spółki akcyjne, to według art. 246 § 2 i 420 § 2 KH do podpisania obowiązani są wszyscy zarządcy. — Nie rozumiemy, o jakie „względy formalne" Panu chodzi.

348. *Terminus.*

Według art. 3 pkt. 15 ustawy o pod. przem. **wolne są od podatku** przemysłowego **obroty z eksportu** węgla i wszelkiego rodzaju półfabrykatów i gotowych wyrobów, dokonanego bądź **bezpośrednio,** bądź za pośrednictwem wspólnych biur sprzedaży, oraz transakcje z firmami zagranicznymi, wynikające z obrotu

uszlachetniającego czynnego, pod warunkiem udowodnienia tych obrotów prawidłowo prowadzonymi księgami handlowemi.

Ponieważ **sprzedaży eksporterowi nie można traktować jako eksportu bezpośredniego,** winien Pan opłacać podatek przemysłowy od wymienionych w zapytaniu transakcji.

349. *AA, Łódź*

1. **Jeżeli rachunki dla odbiorców wystawiane są na blankietach, których odpisy tworzą oprawioną księgę, w dzienniku sprzedaży można powołać numer faktury bez powtarzania jej treści.**

2. Nie ma obowiązku prowadzenia **księgi przerobu surowca** (przerobu zachodzącego w obrębie jednego przedsiębiorstwa lub też dokonywanego w innym przedsiębiorstwie, ale na rachunek przedsiębiorstwa dającego surowiec do przerobu).

3. Stosownie do art. 60 § 3 Ordynacji Podatkowej wszystkie władze, urzędy i przedsiębiorstwa wszelkiego rodzaju, właściciele gospodarstw wiejskich oraz osoby wykonywujące zajęcia przemysłowe i samodzielne wolne zajęcia zawodowe, nie wyłączając notariuszów — **obowiązane są dostarczać na pisemne żądanie władz skarbowych, bezpłatnie wszelkich posiadanych danych i informacji,** potrzebnych do wymiaru podatków. Według § 2 tegoż artykułu **w razie rzeczywistej trudności** w dostarczeniu tych danych i informacyj, przedsiębiorstwa winny **zawiadomić o tym wzywającą władzę skarbową, która zarządzi sporządzenie odpowiednich odpisów i wyciągów własnymi siłami.**

4. **Otrzymanie faktury nie jest wydarzeniem gospodarczym.** Wydarzeniem gospodarczym **(zaszłością) jest postawienie towaru do dyspozycji odbiorcy.** Toteż **data uwidoczniona na fakturze jest obojętna** w księgowaniu. **Decydującą jest data objęcia towaru w posiadanie.**

350. *I. K.*

Jak już kilkakrotnie wyjaśnialiśmy (por. OBP, 1937, str. 538, 539 i 687; 1938, str. 286), **nazwisko dostawcy** przy transakcji gotówkowej nie musi być ujawnione w księgach.

351. *Księgowy Z.*

1. **Ulgi w podatku dochodowym z tytułu nabycia samochodu służą tylko osobom fizycznym.** Należy złożyć podanie do urzędu skarbowego przed uprawomocnieniem się wymiaru pod. dochod. za rok pod. 1938 (samochód został nabyty w lipcu 1937 r.). Do podania należy załączyć odpowiednie zaświadczenie sprzedawcy samochodu. Szczegóły znajdzie Pan w dekrecie PR, DURP, 1936, nr 39, poz. 294, art. 4.

2. Jeżeli udziały spólników w majątku spółki jawnej mają być niezmienne, **wolno zamknąć rk strat i zysków uznając rki osobiste spólników.** Księguje więc Pan prawidłowo.

352. *Stały czytelnik K. H.*

Transakcja kredytowa winna być zaksięgowana jako taka jednocześnie z wydaniem towaru. Nie wolno więc wyczekiwać zapłaty należności (choćby „tylko” 10 dni), aby transakcję zapisać jako gotówkową.

2. Zgodnie z art. 68 ustawy z 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, obowiązującej do dn. 1.9.1938 r., **z powodu powołania do czynnej służby wojskowej,** jakoteż w czasie między chwilą powołania a chwilą odbycia tej służby **umowa o pracę nie może być przez pracodawcę wypowiedziana,** ani rozwiązana, o ile stosunek służbowy w chwili powołania trwał nieprzerwanie co najmniej 6 miesięcy”. Tak samo stanowi art. 134 nowej ustawy z 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (obowiązującej od d. 1 września 1938).

353. *E. Kes.*

1. Jeżeli nabywca nie chce ujawnić, przy transakcji gotówkowej, swego nazwiska, nie pozostaje nic innego, jak za-

pisać ją bezimiennie, choćby opiewała na znaczną sumę. Inna rzecz, że przy powtarzaniu się większych transakcyj bezimiennych władza może, w związku zwłaszcza z innymi niedokładnościami. powziąć wątpliwości co do rzetelności zapisów.

2. Por. OBP, 1938, nr 18, str. 311, odpow. 297, pkt. 4. Towaru niewydanego nabywcy nie należy księgować w księgach zasadniczych.

3. Dopuszczalne jest przenoszenie sum z prywatnych rków właścicieli na rk kapitału tytułem powiększenia kapitału zakładowego. Nie wiemy, czy dobrze zrozumieliśmy stan faktyczny.

4. Ob. OBP, 1938, str. 324, odpow. 298, pkt. 4 i str. 334, poz. 115.

354. *Cewuzet*

1. Koszt nabycia ruchomości szybko zużywających się powinien być umorzony w ciągu okresu ich zdatności do użycia (który winien być ustalony przez biegłych — § 14 p. 3 ustęp ostatni rozp. wykon. do ustawy o pod. dochod.).

2. O ile **wydatek na przerobienie krzeseł i stolików,** których obecna wartość inwentarzowa wynosi 1 zł — 1 zł 50 od sztuki, dochodzi do 3 — 5 zł od sztuki, wydatek ten **można traktować jako inwestycyjny,** ulegający stopniowej amortyzacji w ciągu nowego okresu używalności powyższych ruchomości. Ruchomości te podlegają wpisaniu do inwentarza według nowej ich wartości (koszt dawny + koszt obecny). Jednocześnie z obciążeniem rku ruchomości wydatkiem na ich przerobienie, należy na dobro tego rku zapisać sumę dotychczasowej amortyzacji (obciążając rk funduszu amortyzacyjnego). O ile wydatek na przerobienie krzeseł i stolików przenosi sumę dotychczasowej ich amortyzacji, nadwyżka podlega potrąceniu od przychodu w roku dokonania remontu (por. wyrok NTA, 30.10.1931 r., l. rej. 5161/29).

4. Okres amortyzacji fortepianu powinien ustalić biegły.

355. *Księgowy Z.*

1. Przedsiębiorstwa przemysłowe, bez względu na kategorię świadectwa, mogą posiadać za kartą rejestracyjną dowolną ilość oddzielnych składów (do przechowywania zapasowych maszyn, narzędzi, paliwa, surowców i materiałów niezbędnych do produkcji, jako też wytwarzanych wyrobów).

W sprawie zakupywania metali nie możemy się wypowiedzieć, ponieważ stan faktyczny jest niezrozumiały.

2. Kupiec rejestrowy jest obowiązany, pod groźbą kary, prowadzić księgowość handlową.

3. Nie uważamy za właściwe wyrażania opinii w związku z toczącą się sprawą sądową. Zresztą opis usterek jest bardzo sumaryczny.

356. *ABC.*

Wydawane odbiorcom w towarze podarki świąteczne powinny być zapisane w ciężar rku kosztów handlowych i na dobro rku towarów według cen własnych. Nie wystarczy jedynie ilościowe księgowanie tej zaszłości.

357. *B. Ł. Zamość*

Księgowość jest prawidłowa.

358. *W. K.*

1. W myśl art. 81 ustawy o spółdzielniach pozostałą (po spłaceniu długów, zwrocie dopłat i wypłaceniu udziałów) część majątku zlikwidowanej spółdzielni „przeznacza się na cele użyteczności publicznej, stosownie do postanowień statutu lub uchwały ostatniego walnego zgromadzenia członków. W braku odnośnych postanowień statutu lub uchwały waln. zgrom. o przeznaczeniu pozostałej części majątku decyduje Rada Spółdzielcza".

2. **Czy buchalter „na godziny", prowadzący księgi firmy u siebie w domu z przygotowanego przez inną osobę materiału, podlega obowiązkowi ubezpieczenia? Czy zachodzi stosunek najmu pracy?**

Zdaniem naszym, w powyższych warunkach nie można dopatrzyć się zależ-

ności, cechującej stosunek pracownika do pracodawcy; przedmiotem umowy nie jest tu poza tym praca jako taka, lecz raczej jej wynik: zaksięgowanie określonego materiału w oznaczonym terminie. Z tych względów zachodzi umowa zlecenia (art. 498 § 2 Kod. Zob.: „umowy o świadczenie usług, nieuregulowane jako szczególny rodzaj umowy, podlegają przepisom o zleceniu").

359. *D. H. Z.*

1. Zgodnie z okólnikiem Min. Skarbu z 30.4.1931 r. LDV 3825/4/31 **„przesyłki drzewa, wysyłane na imię gdańskich firm ekspedycyjnych i eksportowych, również korzystają z uwolnienia od podatku przemysłowego** od obrotu w razie udowodnienia w sposób niewątpliwy, że przedsiębiorstwa te wyeksportowały nadesłane transporty za granicę. W tym wypadku gdańskie firmy eksportowe i ekspedycyjne winny wystawić zaświadczenie, iż otrzymane transporty rzeczywiście zostały załadowane na statek i wywiezione przez polskie granice celne. Zaświadczenia takie winny zawierać... datę otrzymania wagonu oraz datę załadowania na statek". Ani z tego okólnika, ani z ustawy lub rozporz. wykon. **nie wynika bynajmniej, iżby warunkiem zwolnienia transakcji od podatku było, aby drzewo zostało załadowane na statek w tym samym roku, w którym zostało wysłane do Gdańska.**

2. **Piły,** czy to jako narzędzia maszynowe, czy też — ręczne, **objęte są wykazem przedmiotów, których okres zużycia nie przekracza lat 5.** Ich wartość może być zatem spisana **jednorazowo na straty** (pod warunkiem prowadzenia ksiąg handl.). Ob. OBP, 1937, nr 12, str. 187, okólnik LDV 2038/2/37. poz. 9 i 10 lit. B.

3. Sprzedaż drzewa kupcom krajowym, którzy je nabywają w celach eksportowych, nie jest wolna od podatku od obrotu. O zwolnieniu od podatku sprzedaży eksporterom gdańskim pisaliśmy w nrze 21 OBP (artykuł wstępny).

4. Gdy władze skarbowe **oceniły wartość remanentu wyżej** niż podatnik, ten ostatni **może różnicę potrącić z wykazanego księgami dochodu następnego roku**—bądź prostując odpowiednio księgi za ten rok, bądź nawet — pozaksięgowo. Zgodnie z orzecznictwem NTA, podatnik nie jest obowiązany do sprostowania ksiąg zgodnie z ustaleniami władz skarbowych, nie jest on jednak w żadnym razie pozbawiony prawa uwzględnienia tych ustaleń przy obliczeniu dochodu za następne lata.

360. *KS. 37.*

Okólnik LDV 8132/4 dotyczy eksportu koniczyny i inn., a nie nasion koniczyny.

361. *Młyn Parowy A. N. i C.*

1. W razie **złożenia przez nas papierów wartościowych jako kaucji,** przenosimy te papiery z „Rachunku papierów wartościowych w portfelu" lub tp. na specjalny rk „Papierów wartościowych w depozycie". Natomiast z chwilą zwrotu papierów uznajemy rk „Papierów wartościowych w depozycie" i obciążamy rk „Papierów w portfelu".

Salda obu tych rków figurują w bilansie w aktywach.

Niezależnie od tego należy (choć nie jest to konieczne) ujawnić złożenie przez nas depozytu pod linią zamknięcia bilansu (pozabilansowo) w pozycjach — „Różni za depozyty" „Depozyty" — po po przeciwnych stronach bilansu.

2. Analogicznie postępujemy **przy złożeniu przez nas kaucji gotówkowych.** Sumy te zapisać należy na dobro rku kasy i w ciężar rku depozytów lub tp. Niezależnie zaś od tego można uwidocznić kaucję poza bilansowo — jak wyżej.

3. **Przyjęcie przez nas kaucji lub depozytu w papierach** należy zapisać jedynie na dobro rku „Różni za złożone u nas depozyty (kaucje)" i w ciężar rku „Otrzymanych depozytów (kaucji)"—umieszczając przy zamykaniu ksiąg salda tych rków w sumach pozabilansowych. **Przyjmując kaucje w gotowiźnie,** należy obciążyć

rk kasy i uznać rk „Różnych za depozyty”. Przy zamykaniu ksiąg należy kaucję gotówkową przenieść z rku kasy na rk „Depozytów”.

Zaznaczyć musimy, ze w dziedzinie księgowania majątku depozytowego panuje w nauce i praktyce księgowości wielka rozmaitość pogladów i sposobów księgowania. Nie należy więc brać wszystkich wskazówek zbyt rygorystycznie. W tej dziedzinie wolno postępować według swego pojmowania rzeczy.

362. *Lida.*

1. Załączony do listu WPanów tekst umowy w sposób dostateczny uwidacznia stosunek pośrednictwa handlowego. Por. wyrok NTA z d. 30.11.1937, ogłoszony w OBP, 1938, str. 164 i n.

2. Pośrednik handlowy opłaca podatek dochodowy i przemysłowy, ten ostatni— w postaci świadectwa przemysłowego i podatku od obrotu. Pośrednik obowiązany jest wykupić bądź świadectwo przemysłowe II kat. handlowej dla **biura pośrednictwa handlowego** (rozdz. VI cz. II taryfy), bądź świadectwo dla **zajęcia przemysłowego pośrednictwa handlowego** (kat. IIb taryfy—o ile nie prowadzi biura).

3. Stosunek „delcredere” nie stanowi przeszkody do uznania pośrednictwa (i komisu), a więc — do opodatkowania jedynie prowizji (§ 25 ust. 2 rozp. wyk. do ustawy o pod. przem.).

363. *Cis.*

1. W sprawie **treści zapisu zakupu i sprzedaży** wypowiedzieliśmy się zupełnie jasno w odpowiedzi A. R. w Łodzi, OBP, 1937, str. 444: wolno w zapisie opisać tylko ogólnikowo towar, cenę i kontrahenta, powołując się na fakturę. Niepodawanie w zapisie nawet rodzaju towaru i kontrahenta jest dopuszczalne tylko w wypadku prowadzenia księgi faktur. Teka faktur nie jest księgą faktur.

2. **Wynagrodzenie, otrzymywane przez buchaltera od pracodawcy za założenie ksiąg oraz za miesięczne bilansowanie i zamknięcie ksiąg, nie** podpada pod pojęcie wynagrodzeń „nie wytwarzających w czasie trwania pracy stosunku zależności od pracodawcy i wskutek tego nie pochodzących od służbodawcy” (§ 35 p. 4 Rozp. Wyk. do ustawy o pod. dochod.). Wspomniane wynagrodzenia buchaltera stanowią jednorazowe wynagrodzenia, otrzymywane obok periodycznych (por. art. 43 ustawy o pod. doch.) i podlegające opodatkowaniu na podstawie Dz. II ustawy o pod. doch.

364. *Kierownik fabryki czekolady, Łódź.*

1. Zgodnie z art. 4 ustawy o urlopach **„urlopowany otrzymuje za czas urlopu wynagrodzenie takie, jakie otrzymałby, gdyby w tym okresie był zatrudniony.** O ile praca odbywa się na akord lub od sztuki, wynagrodzenie za czas urlopu oblicza się na podstawie przeciętnego wynagrodzenia pracownika w ciągu 3 poprzedzających bezpośrednio urlop miesięcy”.

2. Prawo do korzystania z płatnego 8-dniowego urlopu przysługuje pracownikom (fizycznym), o ile ich praca trwa bez przerwy rok w danym przedsiębiorstwie, i 15-dniowego, o ile trwa bez przerwy 3 lata (art. 2 ust. 1 ustawy o urlopach).

365. *X.27.*

Odpowiedź 231 w OBP, rb., nr 14, str. 225, odnosi się również do długów zagranicznych.

366. *Lida.*

1. Domyślamy się, że interesują **PP ulgi na obszarze województw wschodnich.** Zdaniem naszym prawo do **ulgi z powodu nabycia maszyny,** rozszerzającego lub ulepszającego istniejące przedsiębiorstwo, powstaje **z chwilą zainstalowania** maszyny w przedsiębiorstwie. Data zawarcia umowy kupna i dania zaliczki jest bez znaczenia.

Takie było stanowisko Ministerstwa Skarbu wyrażone w okólniku z d. 24

marca 1937, LDV 20080/2/37 w sprawie ulg inwestycyjnych na obszarze województw wschodnich („przy ustalaniu daty dokonania inwestycji miarodajne jest prawidłowe wykazanie w księgach nowych... maszyn, przy czym okoliczność, że inwestycji dokonano na kredyt nie stoi na przeszkodzie").

2. **Do zysku bilansowego podlega doliczeniu** (po przekroczeniu (maximum **wynagrodzenie wypłacane członkowi zarządu** za pełnienie funkcyj zarządcy (OBP, 1938, str. 108) jak również osobom, upełnomocnionym do samodzielnego prowadzenia całego przedsiębiorstwa (prokurentom).

Według wyroku NTA, 14.10.1935, l. rej. 3953/34, OPA, poz. 1282: **„spełnianie przez członków zarządu spółki akcyjnej z mocy statutowych lub w ogóle wewnętrzno - organizacyjnych przepisów, czynności, wychodzących poza ich ustawowy zakres działania,** np. czynności kierownictwa poszczególnych działów przedsiębiorstwa, **nie odbiera pobieranym przez tych członków wynagrodzeniom kwalifikacji** z art. 21 ust. 3 ustawy o pod. doch." (teza).

W tym wyroku w grę wchodziło **właśnie wynagrodzenie wypłacane członkowi zarządu za „techniczne kierownictwo fabryki".** NTA uznał, że wynagrodzenie to jako koszt osiągnięcia dochodu **podlega ograniczeniom z ust. 3 art. 21 ustawy.**

Jednakże zauważyć należy, że z uzasadnienia tego wyroku wynika, że **gdyby techniczne kierownictwo fabryki było wykonywane przez członka zarządu nie z mocy piastowanego mandatu, nie „z mocy statutowych lub wewnętrzno - organizacyjnych przepisów", lecz z mocy odrębnej umowy najmu pracy** z członkiem zarządu, wynagrodzenie kierownika technicznego winno byłoby być traktowane **jako potrącalny w całości koszt osiągnięcia dochodu.**

Skorowidz rzeczowy

---

*) O—oznacza: dział „Orzecznictwo", Ok—dział „Okólniki", P—dział „Poradnia".
**) Liczby oznaczają stronice.

Wydawca: Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308 — Przekaz rozrachunkowy Nr. 176 — Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półrocz., 18 rocznie
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—1/2 str. zł. 100—1/4 str. zł. 50—1/8 str. zł. 25

Redaktor odpowiedzialny: **Józef Filip Hoppenfeld** Druk. Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15